

Sedapuhku ulatub Tuna haare muistsest Egiptusest Ateena ja Firenze kaudu lõppeva kümnendini. Tänavu hilissuvel oli eestlaste jaoks mitme kaalu-ka sündmuse juubel: kuuskümmend aastat Molotovi-Ribbentropi paktist, kaksikümmend aastat Balti apellist ja kümme aastat Balti ketist. Kui esimene neist tähistas Eesti ikestamist, siis kaks viimast viisid lõplikult maailma teadvusse meie vabaduspüüde. Kuigi see ajakirja number otseselt nimetatud sündmusi ei käsitle, teeb ta seda kaudselt – paljugi kirjutatust keerleb iseseisvuse kaotamise ja taastamise ümber. Kõik vihjab sellele, et vastupanu ja vabanemine oli pidev protsess. Mäng, mille panuseks vabadus, käis ülenõukogulisest ja üle-eestilisest tasandist valla ja isiksuseni välja. Aja painetest polnud priid ei nn dissidendid ega ka näiliselt kõrget au nautivad akadeemikud. Vabadus ei ole iialgi vaid ühe rahva prerogatiiv. Vabadus ei seostu kaugeltki ainult võitlusega, vaid eelkõige mõistmisega, ka selle mõistmisega, miks alati ei olda vaba. Maailmakuulus saksa ajaloo filosoof Nolte heidab oma artiklis muu hulgas pilgu Hitleri aegadesse ja näeb vaba mõtlejana toona toimunut hoopis teisiti, kui ideoloogilised tabud seda dikteerima kipuvad. Eelarvamustevaba konstruktiivset mõtlemist tahab ka Tuna kultiveerida.

Selle Tuna märksõnaks võiks ehk olla vabanemine, vaba olemine vaadelduna eri nurkade all. Aga ka märksõnade otsimisel ja leidmisel olgu igal vaba valik. Tuna tahab, et iga lugeja saaks panna vaimusilmas igast numbrist kokku oma väikese meelepärase Tuna. Põhiline on kaasa ja edasi mõelda. Ajalugu toimub ja toimib ning lõppu pole näha.

Ott Raun

ALUSTUSEKS

